

กระดานข่าวงานวิจัยใช้ได้จริง : พืชอาหาร พืชสมุนไพร

มะม่วงป่าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Mangifera gedebe* Miq.
วงศ์ ANACARDIACEAE
ชื่ออื่น กะตือแป

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพืชภัณฑ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
รายสัปดาห์ที่ ๔ ประจำเดือนมกราคม ๒๕๖๔

มะม่วงป่านเป็นไม้ต้น สูงถึง ๓๐ เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นประมาณ ๖๐ ซม. โคนมักมีขนาดใหญ่ ไม่เป็นพุ่มพอง ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีเทาแกมสีน้ำตาล เรียบหรือแตกเป็นร่องยาว เนื้อไม้สีน้ำตาลอ่อน มีกลิ่นขี้ได้ มีน้ำยางเหนียว สีน้ำตาลถึงสีแดง

ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีแคบถึงรูปขอบขนาน หรือรูปใบหอก กว้าง ๒ - ๖ ซม. ยาว ๕ - ๓๐ ซม. ปลายแหลม โคนรูปลิ้น ขอบเรียบ แผ่นใบหนาคล้ายแผ่นหนัง สีเขียวเข้มเป็นเงา เส้นใบชัดเจน เส้นแขนงใบข้างละ ๒๐- ๓๕ เส้น ก้านใบยาว ๑ - ๖ ซม. กลม โคนก้านใบบวมและเป็นริ้ว

ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่งและซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ยาวถึง ๓๐ ซม. มีขนนุ่มปกคลุม ใบประดับรูปสามเหลี่ยม ก้านดอกยาว ๓ - ๕ มม. กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อน จำนวน ๔ (-๖) กลีบรูปใบหอก ยาวประมาณ ๓ มม. ปลายแหลม ด้านนอกมีขนสั้นนุ่ม ด้านในเกลี้ยง กลีบดอกสีครีม จำนวน ๔ (-๕) กลีบ รูปใบหอก กว้าง ๑ - ๒ มม. ยาว ๔ - ๕ มม. ปลายแหลม กลีบดอกมีสันนูน ๑ (-๕) เส้น สีเหลือง จานฐานดอกรูปวงรี มี ๔ - ๕ พู แต่ละพูมีปมเล็ก เกสรเพศผู้ ๑ อัน ติดที่ปลายด้านบนของจานฐานดอก ก้านชูอับเรณูยาวประมาณ ๒ มม. อับเรณูรูปไข่แกมรูปขอบขนาน รังไข่เหนียวกลีบรูปเกือบกลม ก้านชูยอดเกสรเพศเมียสั้น ยอดเกสรเพศเมียขนาดเล็ก ผลแบบผลเมล็ดเดี่ยวแข็ง รูปเกือบกลมแบน เส้นผ่านศูนย์กลาง ๖ - ๑๐ ซม. ผลไม่มีเนื้อ เมล็ดขนาดใหญ่และแข็ง มีเส้นใยมาก

มะม่วงป่านมีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศไทยทางภาคเหนือ และภาคใต้ พบในป่าดิบ ป่าพรุน้ำจืด บริเวณน้ำท่วมขัง ริมลำธาร และน้ำตก ออกดอกเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ ผลแก่เดือนมีนาคมถึงมิถุนายน ในต่างประเทศพบที่ประเทศมาเลเซีย เกาะสุมาตรา และเกาะชวา

การใช้ประโยชน์ : มะม่วงป่านที่พบเป็น ไม้ต้นขนาดใหญ่ ลำต้นเปลาตรง เนื้อไม้มีความแข็งแรงปานกลาง จึงนิยมนำไปใช้ในการก่อสร้างที่อยู่อาศัย เครื่องเรือน และ ไม้ฉาก เนื่องจากเป็นพืชที่สามารถเจริญเติบโตได้ในพื้นที่ชุ่มน้ำขัง จึงคาดว่าน่าจะมีศักยภาพนำมาเป็นต้นตอเพื่อขยายพันธุ์ มะม่วงที่เป็นพืชเศรษฐกิจสำหรับปลูกในพื้นที่น้ำท่วมถึงได้ดี

ที่มาของข้อมูล :

นางสาว ปาจริย์ อินทะสุข
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ